

Handvatten voor optometrische zorg in de 1e lijn tijdens COVID-19

Inhoudsopgave

1. Handvatten voor optometrische zorg in de 1e lijn in relatie tot COVID - 19	3
2. Veilig handelen in eerstelijns optometriepraktijk ten tijde van COVID - 19	3
3. Beslisboom optometrisch handelen in de eerstelijns ten tijde van COVID-19	6
Literatuurlijst.....	7
Bijlage 1: Telefonisch consult bij contactlensdragers op verzoek optometrist of cliënt	8

1. Handvatten voor optometrische zorg in de 1e lijn in relatie tot COVID - 19

Dit document helpt de optometrist om bij beslissingen over de zorgverlening het risico op besmetting van cliënten én paramedische zorgverleners met het COVID - 19 virus te minimaliseren. Het biedt hem handvatten om af te wegen welke zorg in welke omstandigheden kan worden geboden en onder welke voorwaarden. De optometrist mag/moet zijn eigen afweging maken, maar verplicht hem hierbij gebruik te maken van het in het document beschreven kader. Afwijking mag alleen als de optometrist kan onderbouwen, waarom dit naar zijn oordeel noodzakelijk is in het belang van de cliënt. Hij legt de motivering voor deze afwijking vast in het dossier.

	Personen zonder COVID- 19 klachten of symptomen op basis van triage	Personen met bewezen COVID- 19, of gezinsleden met bewezen COVID-19, of personen met symptomen van COVID- 19 of gezinsleden met koorts of benauwdheidsklachten
Reguliere paramedische zorg op afstand/digitaal	wel	wel
Noodzakelijke zorg in paramedische praktijk	wel	niet

Triage op COVID-19 verschijnselen voorafgaand aan een fysiek consult blijft essentieel. Zonder triage start je niet met een fysiek consult. Bij een vermoeden van klachten die passen in de [normtijden acute oogheelkunde](#) wordt er direct verwezen naar de oogarts via de huisarts, zodat niet tweemaal de cliënt onderzocht wordt waarbij medische interventie hoogstwaarschijnlijk noodzakelijk is.

Actuele advies gebruik Persoonlijke beschermingsmiddelen

Voor de optometrist geldt het advies wanneer er een mogelijk besmettingsrisico is, om persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken en te adviseren aan patiënten. Het advies is gebruik te maken van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in de vorm van een chirurgisch mondmasker type IIR. Daarbij blijft handhygiëne van groot belang en kan eventueel gebruik gemaakt worden van wegwerphandschoenen indien direct ooglid- en/of huidcontact in het gelaat bij onderzoek nodig is.

2. Veilig handelen in eerstelijns optometriepraktijk ten tijde van COVID - 19

Als zorgverlener kun je specifieke maatregelen treffen die je kan toepassen tijdens het uitvoeren van je werkzaamheden. Je kunt denken aan de volgende (aanvullende) maatregelen:

Advies verblijf cliënten in de praktijk algemeen

- ⇒ Houd minimaal 1,5 meter afstand van elkaar, ook in de wachtruimte. Dit is niet verplicht.
- ⇒ Verzoek alle bezoekers van de praktijk (optometrist en cliënten en eventuele andere personen) bij het betreden van de praktijk de handen reinigen door te wassen met water en zeep of desinfecteren met handalcohol (bij voorkeur handsfree).
- ⇒ Stel papieren tissues (te pakken zonder iets aan te raken) en open of met de voet te bedienen afvalbak met zak beschikbaar.
- ⇒ Geef geen handen.
- ⇒ Overweeg de bewegwijzering en de tekens van de 1,5 meter te behouden.

Onderzoekruimte

- ⇒ Ventileer zo goed mogelijk de behandelkamer.
- ⇒ Zorg voor makkelijk reinigbare oppervlakken waar sprake kan zijn van aerosol; ruim spullen

die niet gebruik worden op; reinig consequent liggende oppervlakken in de onderzoeksruimte.

- ⇒ Het werkblad moet dagelijks, of eerder bij zichtbare verontreiniging, worden gereinigd met water en een detergens, waarna het goed droog moet worden gemaakt.
- ⇒ Vraag eventueel de cliënt een contactlensinstructie video voor de instructie te kijken zodat de instructie zo vlot mogelijk verloopt. Na de instructie wordt de tafel gereinigd met ethanol 70%.
- ⇒ Plaats mogelijk een scherm tussen de patiënt en de zorgverlener indien de afstand tussen de optometrist en cliënt < 1,5 meter is.

Autorefractor, OCT en Corneatopograaf

- ⇒ De contactpunten van de autorefractor dienen na elke cliënt te worden gereinigd en gedesinfecteerd met ethanol 70% en aan de lucht gedroogd.¹

Motivatie: Door het directe contact en via aanhangend traanvocht kunnen bacteriële infecties maar ook virale infectie (onder andere het adenovirus) worden overgebracht.^{2,3}

Pasbril

Ten tijde van corona wordt zoveel mogelijk het gebruik van de pasbril vermeden en wordt bij voorkeur met dephoropter gerefractioneerd. Indien er toch met de pasbril gemeten wordt, dan dienen de pasglazen en de pasbril met ethanol 70% gereinigd te worden.

Tonometrie

- ⇒ De tonometer dient na gebruik met ethanol 70% gedesinfecteerd te worden.

Spleetlamp

- ⇒ Na onderzoek van de cliënt worden de kin- en voorhoofdsteun afgenomen met ethanol 70%.
- ⇒ Motivatie: dit om te voorkomen dat een cliënt wordt gecontamineerd met micro-organismen van de vorige cliënt.
- ⇒ Bevestig aan de spleetlamp [een scherpje](#) zodat je niet direct in het gezicht van de cliënt ademt en vice versa. Deze kun je ook [zelf maken](#).
- ⇒ Vraag de cliënt om tijdens het spleetlamponderzoek niet te spreken.
- ⇒ Vermijd zo veel mogelijk het aanraken van de oogleden door bijvoorbeeld met een wattenstaafje het ooglid open te houden en /of te werken met [wegwerphandschoenen](#).
- ⇒ Spleetlampen worden dagelijks huishoudelijk gereinigd.

Drie-spiegelcontactglas en kapjes bij kleurenzien

Deze onderzoeksinstrumenten kunnen in contact komen met het oogoppervlak en/of traanvocht en vormen een potentiële bron van infecties.

- ⇒ Drie-spiegelcontactglas wordt na ieder gebruik gereinigd, afgespoeld met saline³ en gedroogd met een papieren tissue en vervolgens ondergedompeld in een desinfectans dat voor dit doel is toegelaten.
- ⇒ Hanteer de door de fabrikant voorgeschreven contacttijd met het desinfectans.
- ⇒ Na desinfectie worden ze opnieuw afgespoeld met kraanwater en drooggewreven met een papieren tissue.

⇒ Desinfecteer de kapjes bij kleurenzientesten na reiniging met ethanol 70%.

Druppelen van de ogen

- ⇒ Geopende druppelflesjes met geconserveerde inhoud moeten na een maand worden vervangen. Flesjes zonder openingsdatum, dienen te worden afgevoerd.
- ⇒ Daartoe is het noodzakelijk dat op ieder flesje dat geopend wordt de openingsdatum wordt genoteerd.
- ⇒ Niet-geconserveerde oogdruppels zijn na opening maximaal 24 uur houdbaar.
- ⇒ Bij het druppelen mag het uiteinde van de tip niet in contact komen met het oog, oogharen, huid of traanvocht. Wanneer dat toch gebeurt, wordt de gehele flacon afgevoerd.

Motivatie: Door contact met het oog, oogharen, huid of traanvocht kan het uiteinde van de tip besmet worden, waardoor bij verder gebruik besmetting van andere cliënten of na besmetting van dezelfde cliënt zou kunnen optreden.

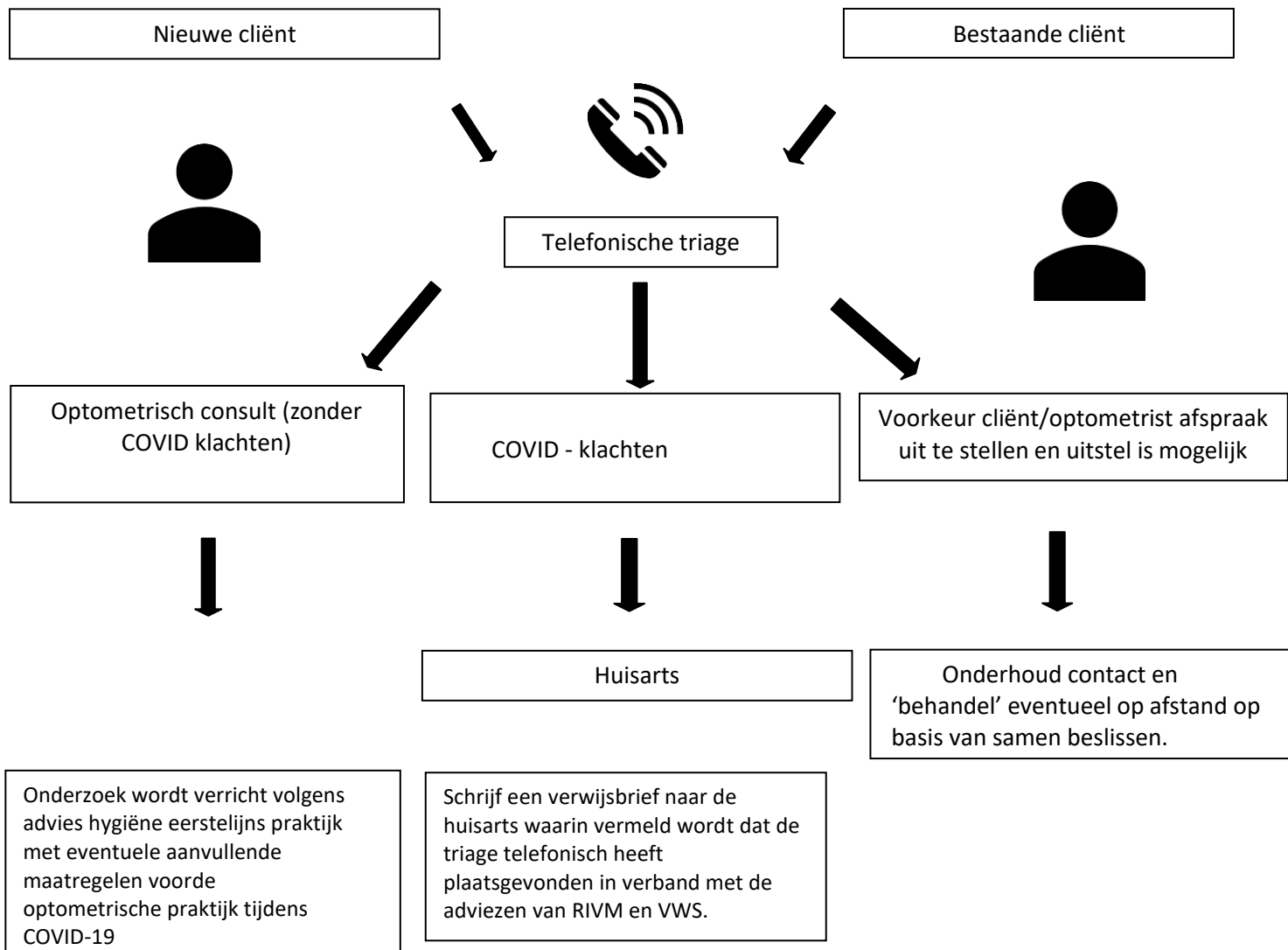
Paslenzen in de contactlenspraktijk

ISO adviseert dit proces iedere 28 dagen herhaald te worden als de lens niet gebruikt is én de houder niet geopend is geweest en dus tussendoor niet gedesinfecteerd is geweest.

Deze [methoden](#) zijn goedgekeurd door de American Academy of Optometry Section on Cornea, Contact Lenses and Refractive Technologies and The American Optometric Association, Contact Lens & Cornea Section van de Standard of the International Organization for Standardization (ISO); ISO 19979:2018(E). Ontwikkeld door Angelica Polizzi, 2020

3. Beslisboom optometrisch handelen in de eerstelijns ten tijde van COVID-19

- Zorg voor telefonische bereikbaarheid.
- Bij contact en behandeling op afstand, noteer in de status de bevindingen en afspraken.

Literatuurlijst

1. W.I.P. Beleid Reiniging, desinfectie en sterilisatie. Richtlijn 2001.
2. Goodman RA, Solomon SL. Transmission of infectious diseases in outpatiënt health care settings. *JAMA* 1991; 265:2377-2381.
3. Smith CA, Pepose JS. Disinfection of Tonometers and Contact Lenses in the Office Setting: Are Current Techniques Adequate? *American Journal of Ophthalmology* 1999; 127,77-84.
4. Junk, A. K., Chen, P. P., Lin, S. C., Nouri-Mahdavi, K., Radhakrishnan, S., Singh, K., Chen, T. C. (2017). Disinfection of tonometers: a report by the American Academy of Ophthalmology. *Ophthalmology*, 124(12), 1867-1875

Bijlage 1: Telefonisch consult bij contactlensdragers op verzoek optometrist of cliënt

Het telefonisch consult kan de reguliere controle niet vervangen, het is een inventarisatie of verdere beoordeling noodzakelijk is en of de fysieke controle veilig uitgesteld kan worden tot een nader te bepalen moment. Wijs je cliënt hierop. Inventariseer vooraf welke cliënt in aanmerking komt voor een telefonisch consult.

Reminders bij het uitvragen van de klacht

- Hoe lang zijn de klachten al aanwezig?
- Welke zaken zorgen voor vermindering van de klachten?
- Hoe vaak heeft u last?
- Heeft u bijkomende symptomen?
- Lokalisatie
- Sinds wanneer zijn de klachten aanwezig?
- Pijnklachten?
- Medicatiegebruik?
- Wat verergert de klachten?
- Werk met een cijfergradatie, 1-10. Leg dit uit aan je cliënt.
- Neem aandachtspunten vanuit de vorige lenscontrole mee.

Basisinformatie uit te vragen bij het dragen van contactlenzen

- Heeft u veranderingen ervaren sinds de laatste controle?
- Is er iets gewijzigd met betrekking tot uw gezondheid of medicatiegebruik?
- Hoe lang kunt u de contactlenzen dragen? Is deze draagtijd gelijk gebleven of afgenomen?
- Hoe ervaart u het zicht veraf?
- Hoe ervaart u het zicht nabij?
- Heeft u last van fotofobie/branderige/droge ogen/zandkorrelgevoel, afscheiding of jeukende ogen?
- Hoe voelen uw ogen bij het inzetten/uithalen van de contactlenzen
- Hoe vaak maakt u de contactlenzen schoon?
- Hoe maakt u de contactlenzen schoon?
- Heeft u nog voldoende verzorgingsproducten?
- Heeft u nog voldoende contactlenzen?

Eind van het gesprek

- Bespreek samen met de cliënt de bevindingen en conclusies door en vraag om bevestiging;
- Benoem de risico's bij het dragen van contactlenzen en leg uit wanneer contact moet worden opgenomen met de praktijk;
- Benadruk dat dit onderzoek minder goed is dan een *face-to-face* onderzoek. Noteer dit ook in de status;
- Maak notitie van het feit dat er een telefonisch consult heeft plaatsgevonden in verband met de coronacrisis.

Ervaart de cliënt klachten? Maak direct een volgende afspraak voor fysieke controle in de praktijk op een later moment. Geef de cliënt aan dat er je bereikbaar bent bij contactlens gerelateerde problemen.